

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНЕ ЛІСІВНИЦТВО» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: Н4 <u>«Лісове господарство»</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Лісового та садово-паркового господарства</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	Кандидат с.-г. наук, доцент Матусяк Михайло Васильович
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>mikhailo1988@gmail.com</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Регіональне лісівництво» є вибірковою компонентою ОПП «Лісове господарство».

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 24 год.; практичні заняття – 22 год., самостійна робота – 74 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися під час виробничої практики та у подальшій фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Регіональне лісівництво» спрямована на формування у здобувачів знань та навичок щодо розуміння регіональних особливостей ведення лісового господарства в лісах України виходячи з природно-територіальної специфіки формування типів лісу та впливу на лісокористування чинників природного та антропогенного характеру.

Навчальна дисципліна «Регіональне лісівництво» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця зі спеціальності «Лісове господарство».

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – вивчення регіональних особливостей ведення лісового господарства в лісах України, виходячи з природно-територіальної специфіки формування типів лісу та впливу на формування

лісостанів переважаючих чинників природного та антропогенного характеру (зволоження, радіація, промислові викиди в атмосферу).

Завдання вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни передбачає аналіз особливостей ведення лісового господарства в різних природно-кліматичних зонах, з урахуванням екологічних, економічних та соціальних чинників. Опанування здобувачами методи оцінки лісорослинних умов, принципів регіональної диференціації лісогосподарських заходів та підходів до збереження біорізноманіття.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природнокліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства.

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність, робота з інформаційними джерелами, лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Еколого-економічні принципи сталого регіонального природокористування та комплексне лісогосподарське районування території України	2	2	6
2	Ліси Полісся та особливості ведення лісового господарства в них	2	2	6
3	Ліси Лісостепу та особливості ведення лісового господарства в них. Характеристика лісового фонду. Типологічне різноманіття лісів.	2	2	6
4	Степове лісівництво та проблеми природокористування у Степу. Природно-кліматичні умови Північного (байрачного) та Південного Степу.	2	2	6
5	Регіональне лісівництво і характеристика лісів України	2	2	6
6	Фіторемедіація забруднених ґрунтів. Ґрунтові (безнапірні) та підземні напірні води. Поверхневі води	2	2	6
7	Заплавні ліси та особливості ведення господарства в них. Поняття про заповіди рік.	2	2	6
8	Діагностика стану лісів та особливості ведення лісового господарства в умовах аеротехногенного забруднення довкілля	2		6
9	Діагностика радіаційного стану лісів та їх зонування за рівнем радіактивного забруднення.	2	2	6
10	Ліси, як фактор забезпечення екологічної рівноваги агроландшафтів. Стан лісових екосистем.	2	2	7
11	Специфіка ведення господарства в заповідних лісах України.	2	2	7
12	Критерії та індикатори сталого ведення	2	2	6

	лісового господарства. Сертифікація лісів за різними схемами (PEFC, FSC).			
Разом		24	22	74

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	10	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	42	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	10	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією,

				усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	12	2 рази на семестр	Тестування
Разом		74		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Копій Л.І., Лавний В.В., Соловій І.П. Комплексне ведення лісового господарства як основа підвищення продуктивності лісів (спомин до 100-річчя від дня народження видатного українського вченого та співака С.А. Генсірука). *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2022. Вип. 24. С. 201-203.
2. Лавний В.В., Матусевич О.Б. Типологічна структура і продуктивність ялинових лісів Українських Карпат. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2022. Вип. 24. С. 66-78.
3. Матусяк М.В. Оцінка продуктивності та ефективності використання кормової бази мисливських угідь в умовах ДП "Віницьке лісове господарство". *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2020. № 2. С. 110-114.
4. Свириденко В.Є., Бабіч О.Г., Киричок Л.С. Лісівництво: Підручник. К.: Арістей, 2004. 544 с.
5. Свириденко В.Є., Киричок Л.С., Бабіч О.Г. Практикум з лісівництва. Навчальний посібник. К.: Арістей, 2008. 416 с
6. Яворовський П. П. Екологічно орієнтоване лісівництво: навч. посіб. 1-ше вид. Київ: Наукова столиця, 2019. 460 с.
7. Яворовський П. П., Сендонін С. Є., Токарева О. В. Рекреаційне лісівництво: підручник. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Наукова столиця, 2019. 299 с.

Додаткова література

1. Neiko I., Matusiak M., Kwasniewski O. The influence of forest plantations on the ecological stability of water basins and the quality of natural waters within the Vinnitsa region. *Norwegian Journal of development of the International Science*. 2021. Vol. 3. P. 3-10
2. Блистів В.І., Юрків З.М., Нейко І.С., Матусяк М.В. Сучасний стан та ефективність використання постійної лісонасінневої бази Вінниччини. *Сільське господарство та лісівництво*. 2022. № 4 (27). С. 183-199. DOI: 10.37128/2707-5826-2022-4-13
3. Вдовенко С.А, Матусяк М.В., Тисячний О.П. Вплив рубок догляду на формування конструктивних властивостей полезахисних лісових смуг в умовах

НДГ «Агрономічне». *Аграрні інновації*. 2023. № 3 (20). С. 13-18. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.20.2>

4. Єлісавенко Ю.А., Василевський О.Г., Нейко І.С., Матусяк М.В. Стан природних дубових лісів філії «Жмеринське лісове господарство». *Наукові доповіді НУБіП України*. 2023. № 5 (105). (<https://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/44060/15261>).

DOI:[http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi5\(105\).2023.021](http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi5(105).2023.021)

5. Єлісавенко Ю.А., Нейко І.С., Матусяк М.В., Квасневський О.А. Стан природних дубових лісів філії «Дашівське ДЛМГ», ДП «Ліси України». *Сільське господарство та лісівництво*. 2024. № 1 (32). С. 161-172. DOI:10.37128/2707-5826-2024-1-13

6. Мусієнко С.І. Румянцев М.Г., Лук'янець В.А. Стан і продуктивність соснових насаджень Лісостепової частини Харківщини. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2021. Т. 31. № 6. С. 41-47.

7. Нейко І.С., Матусяк М.В., Єлісавенко Ю.А., Панкова С.О. Характеристика природних дубових лісів та природного поновлення в умовах ДП «Тульчинське ЛМГ». *Сільське господарство та лісівництво*. 2022. № 4 (27). С. 166-182. DOI: 10.37128/2707-5826-2022-4-12

8. Телекало Н.В., Матусяк М.В., Прокопчук В.М. Лісівничо-екологічні особливості лісовідновлення та лісорозведення в умовах Поділля: монографія. Вінниця: ВНАУ, 2021. 185 с.

9. Ткач В.П., Румянцев М.Г. Стан і продуктивність штучних дубових насаджень Лівобережного Лісостепу України. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2022. Вип. 141. С. 45-51.

10. Шарапова С.В. Охорона й захист лісів у забезпеченні підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення. *Право і суспільство*. 2017. № 5. С. 132-135.

Інформаційні ресурси

1. ДП Вінницька лісова науково-дослідна станція. Веб-сайт: <http://vlnds.com.ua/main>

2. ДП «Ліси України». Веб-сайт: <https://e-forest.gov.ua/>

3. Український ордена «Знак пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького. Веб-сайт: <https://uriffm.org.ua/uk/news/800>

4. Вінницьке обласне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємство Віноблагроліс. Веб-сайт: <https://vinagrodis.com/about/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	12
3	Виконання контрольних робіт, тестування	6
4	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою)	6
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	10
7	Виконання контрольних робіт, тестування	6
8	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою)	8
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано

75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни